

FELLES LUSEBEKJEMPELSEPLAN FOR FISKEHELSENETTVERKET PÅ SUNNMØRE

År 2019/2020

Forpliktete parter:

- **Nettverksleder:** Åkerblå AS
- **Oppdrettere:** Hofseth Aqua AS
SalMar Farming AS
Aqua Farms Vartdal AS
Mowi AS, Region Midt
- **Aktuelle fiskehelsetjenester:** Internt Fiskehelsepersonell i Mowi AS, Region Midt, internt fiskehelsepersonell i Hofseth Aqua AS, internt fiskehelsepersonell i SalMar Farming AS, Fiskehelsepersonell i Åkerblå AS
- **Nettverkssekretariat:** Åkerblå AS, v. Grunde Heggland

En representant fra hvert selskap signerer denne avtalen.

Formål:

Avtalen skal beskrive innholdet i det forpliktende samarbeidet som er inngått mellom alle oppdrettsaktørene av atlantisk laks og regnbueørret i Sunnmøre Fiskehelsenettverk (videre kalt nettverket) og skal bidra til best mulig samordna og langsiktige lusebekjempelsestiltak og tiltak også for andre typer smittsomme sykdommer i området. Den skal bidra til best mulig ivaretagelse av helse og velferd for oppdrettsfisken med tanke på lusebekjempelse, opprettholde lakselusas følsomhet for medikamentelle lakselusmidler, minst mulig smittepress av lakselus til ville lakse- og sjøørretbestander i området, til proaktiv holdning i form av en til effektiv erfaringsutveksling og mest mulig miljøvennlig og fiskevelferdsmessig lakselusbekjempelse. Det skal i tillegg arbeides målrettet for på sikt å optimalisere koordinering av utsettene, noe som vil bidra til optimalisering av lusebekjempelsen. En slik koordinering tjener smittehygieniske problemstillinger vedrørende andre infeksjose sykdommer ved opprettelse av mer hensiktsmessige smittehygieniske tiltak (ABM) innenfor det geografiske området som dekker opp lokalitetene tilhørende Sunnmøre Fiskehelsenettverk.

Samarbeidet forventes på sikt å bidra til bedre økonomisk resultat for avtalepartene, mer forutsigbare rammevilkår for drift og utvikling og et bedre omdømme for havbruksnæringen.

Grunnleggende forpliktelser:

Hvert selskap er ansvarlig for at myndighetskrav blir etterlevd på alle selskapets lokaliteter. Hvert selskap forplikter seg også til å etterleve det forpliktende samarbeidet som denne avtalen beskriver.

Form og innhold:

Avtalen er ment å ha en form og et innhold som bidrar til at oppdrettsaktørene oppfyller § 4 i **Forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg**. Denne paragrafen gjengis under.

§ 4. Samordnet plan for kontroll og bekjempelse av lakselus

Akvakulturanleggene skal ha en plan for effektiv kontroll og bekjempelse av lakselus. Planen skal være samordnet med andre akvakulturanlegg innenfor et nærmere bestemt geografisk område. Omfanget på det geografiske området skal bestemmes ut fra hydrografiske forhold og plasseringen av akvakulturanlegg, slik at området er egnet for å få til en effektiv kontroll og bekjempelse.

Planen skal beskrive samordnede tiltak som gjennomføres for å ivareta hensyn til ville bestander, og skal spesielt omfatte tiltak som sikrer lavest mulig forekomst av infektive stadier av lakselus i sjøen i perioder som er kritiske for ville bestander av laks og sjørøret.

Planen skal minst inneholde følgende:

- a) navn, lokalitetsnummer og kontaktdetaljer for akvakulturanlegg som er omfattet av det geografiske området med samordnet plan,
- b) begrunnelse for valg av områdets omfang,
- c) tiltak som gjennomføres i akvakulturanlegg i området for å begrense forekomsten av lakselus og utviklingen av resistens, herunder rutiner for samordnet utsett i og brakklegging av akvakulturanlegg,
- d) rutiner for samordning av behandlinger gjennom året med tidsrom og tiltaksgrense for disse behandlingene. Dette gjelder også samordnede behandlinger om våren, jf. § 7,
- e) rutiner for utveksling av informasjon mellom akvakulturanlegg innenfor området som er nødvendig for å gjennomføre samordnet kontroll og bekjempelse. Informasjonsutvekslingen skal minst inneholde opplysninger om gjennomførte behandlinger, resultater fra følsomhetsundersøkelser og tellinger av lakselus.

Planen skal til enhver tid være oppdatert, og tiltak skal gjennomføres i samsvar med planen. Planen skal være tilgjengelig på akvakulturanlegget og oversendes årlig til Mattilsynet innen 1. desember. Endringer av planen skal umiddelbart varsles inn til Mattilsynet.

I det følgende beskrives Sunnmøre Fiskehelsenettverks forpliktende overenskomst som bidrar til at alle oppdrettsaktørene i området kan etterleve denne paragrafen.

§4 a) navn, lokalitetsnummer og kontaktdetaljer for akvakulturanlegg som er omfattet av det geografiske området med samordnet plan:

Selskap	Loknr.	Lokalitet	Kontaktinformasjon	Fiskehelseansvarlig
Mowi AS	13249	Sagelva	Frank Ove Bjørdal Tlf: 90 51 43 55 frank.bjordal@mowi.com	Miriam Hamadi Tlf: 98 06 91 07 miriam.hamadi@mowi.com
	12209	Rønstad	Cato Ryste Tlf: 47485572 cato.ryste@mowi.com	Åkerblå AS Mathias Arbahamsen Tlf: 97 46 02 45 mathias@akerbla.no
	13246	Voldnes	Sindre Vattøy Tlf: 916 29 193 sindre.vattoy@mowi.com	Åkerblå AS Malene Waage Skår Tlf: 91 37 80 96 malene@akerbla.no

	13243	Sandvika	Espen Sandviknes Tlf: 91 76 30 31 espen.sandviknes@mowi.com	Åkerblå AS Mathias Abrahamsen Tlf: 97 46 02 45 mathias@akerbla.no
	12237	Brudevik	Kurt Frode Aahjem Tlf:414 69 317 kurt.aahjem@marineharvest.com	Åkerblå AS Malene Waage Skår Tlf: 91 37 80 96 malene@akerbla.no
	22455	Bjørlykkestranda	Knut Olav Skare Tlf:99233682 knut.olav.skare@marineharvest.com	Åkerblå AS Malene Waage Skår Tlf: 91 37 80 96 malene@akerbla.no
	13845	Beitveitneset	Arne Stranden Tlf:41633894 arne.stranden@marineharvest.com	Åkerblå AS Malene Waage Skår Tlf: 91 37 80 96 malene@akerbla.no
SalMar Farming AS	12265	Gudmundset	Bjørn Erik Tolaas Tlf:99386883 bjorn.erik.tolaas@salmar.no	Åkerblå AS Ellen Marie Sætre Tlf: 98 06 910741 68 3 431 ellen@akerbla.no
Hofseth Aqua AS	13554 20315 23695 12839 10197 37797	Overåneset Overåneset Vest Skotungneset Vindsneset Opshaugvika Sjø Skjortneset	Svein Flølo Tlf: 93232079 sf@hofsethaqua.no	Sven Amund Skotheim Tlf: 98642055 sa@hofsethaqua.no
Aqua Farms Vartdal AS	12213 12308 20815 25695	Kvangardsnes Bjørndal Slettvika Gjerde	Per Arne Dahle Tlf: 91719374 perarne@vartdalgruppa.no	Åkerblå AS Grunde Heggland grunde@akerbla.no

§4 b) begrunnelse for valg av områdets omfang

Oppdrettsaktørene har funnet et hensiktsmessig geografisk område for samarbeidet sitt med begrunnelse i at man skal kunne ivareta samarbeid og koordinering for rapportering og fellesavlusinger på en best mulig måte. De ulike aktørene i området har samarbeidet godt over lang tid. Den valgte avgrensingen av området som denne planen omfatter, er å anse som hensiktsmessig også ut fra at disse lokalitetene erfaringsmessig har større påvirkning på hverandre enn hva de har mot lokaliteter nord og sør for området. Dette ut fra avstander, strømforhold og topografi. Området er valg ut fra historiske data som viser at lokalitetene i dette området påvirker hverandre med smitte av lakselus. Området ser ikke ut til å være påvirket i særlig grad med hensyn på lusesmitte fra nordlige havstrømmer eller lusesmitte fra sørlige havstrømmer. Kartet som vises under synliggjør avgrensningen av Sunnmøre Fiskehelsenettverk sitt definerte geografiske område. Man har valgt å ta med lokalitet 13886 Beitveitneset i nettverket, selv om denne lokaliteten ligger over fylkesgrensa til Sogn og Fjordane. Dette fordi det anses som helt nødvendig å se samordnet på lokalitet 13886 Beitveitneset og lokalitet 12237 Brudevik, som begge ligger i Vanylvsfjorden og som er de to eneste aktuelle oppdrettslokalitetene for laksefisk i dette fjordsystemet. (Kartet er et utsnitt av Fiskeridirektoratets kart. Merk: De aktuelle sjølokaliteter som omfattes av den felles Lusebekjempelsesplanen for Sunnmøre Fiskehelsenettverk, er imidlertid listet opp i tabell tidligere i avtalen.)

§4 c) tiltak som gjennomføres i akvakulturanlegg i området for å begrense forekomsten av lakselus og utviklingen av resistens, herunder rutiner for samordnet utsett i og brakklegging av akvakulturanlegg

Alle oppdrettsaktørene i området gjør det de kan for å sørge for nok ressurser (interne eller eksterne) til å kunne gjennomføre de lusebekjempelsestiltak som til enhver tid er nødvendige. Ved problemer skal oppdrettsaktørene så langt som mulig være hverandre til hjelp, både teoretisk og praktisk i tillegg til at fiskehelsepersonellet bidrar så langt det kan med sin kompetanse.

Oppdrettsaktørene er enige om at man oppnår best mulig ivaretagelse av følsomhet for aktuelle legemidler ved å ta i bruk ikke-medikamentelle metoder for lusebekjempelse i størst mulig grad, samt koordinering i tid, i tillegg til å samkjøre utsett av fisk i hensiktsmessige deler av området. På sikt vil man kunne oppnå positiv effekt ved å samkjøre utsett av fisk.

Hver enkelt oppdrettsaktør skal gjennom sin driftsplan, ha egen overvåknings- og kontrollplan for lusebekjempelse i sitt selskap. Denne skal videre være en integrert del av IK-Akvakultur og skal inneholde telling av lakselus, resultat fra bioassays, behandlinger, evaluering av behandling og bruk av leppefisk m.m.

Ikke-medikamentelle metoder.

Rensefisk eller andre forebyggende tiltak skal brukes i størst mulig utstrekning gjennom hele produksjonssyklusen. Med bruk av rett sort og størrelse av rensefisk i oppdrettsanleggene, ser man ut til å kunne oppnå relativt god lusekontroll også videre i produksjonssyklusen. Medlemmene i fiskehelsenettverket skal dele på alle sine erfaringer fra sin bruk av rensefisk til optimaliserende tiltak for å få best mulig effekt av dem i oppdrettspopulasjonen samt ivaretagelse av best mulig helse og velferd for rensefisken selv.

Luseskjørt nyttes, særlig på unge fiskegrupper, der det er hensiktsmessig.

Funksjonelle fôr med formål å virke forebyggende for lusepåslag kan brukes i den grad det vurderes som hensiktsmessig ut fra situasjonen og den dokumentasjonen som foreligger.

Det nyttes i stor grad ikke-medikamentelle (IMM) metoder til avlusing. Metoder med varmebehandling, spyling og ferskvann brukes. Ferskvann anbefales ikke brukt mer enn to ganger pr år (behandlinger mot AGD og lus til sammen). Det anbefales rullering i bruk av ikke-medikamentelle metoder. Det anses som viktig å ha god kontroll på lusetallene slik at tiltak kan iverksettes tidlig. Nettverket følger aktivt med og er enige om å dele på erfaringer angående velferd og effekt av de ulike metodene.

Evaluering og samordning av disse:

Medikamentelle behandlinger skal meldes inn til nettverkssekretariatet. Hver enkelt oppdrettsaktør er forpliktet til å telle lus så tett opp mot behandlingstidspunktet som mulig og for å telle lus på det hensiktsmessige tidspunkt i etterkant av behandling for å få det beste grunnlag for behandlingsevaluering og for valg av metode/medikament seinere.

Evaluering av medikamentelle behandlinger skal alltid vurderes av fiskehelsepersonell og sendes ferdig utfylt til nettverkssekretariatet.

Ved dårlig effekt av aktuelt lusemiddel, skal en grundig faglig vurdering av fiskehelsepersonell avgjøre valg av middel/metode ved påkrevd gjentatt behandling.

Aktørene har ansvaret for å evaluere resultatet av IMM behandlinger som aktørene gjennomfører. Dersom det er mistanke om redusert effekt for enkelte av metodene som benyttes skal dette varsles til fiskehelsenettverket. Erfaringer fra IMM-behandlinger vedrørende velferd og effekt deles i nettverksmøter og føres i internt notat

Alle oppdrettsaktørene i området gjør det de kan for å sørge for nok ressurser, interne eller eksterne, til å kunne gjennomføre de lusebekjempelseiltak som til enhver tid er nødvendige. Ved problemer skal oppdrettsaktørene så langt som mulig være hverandre til hjelp, både teoretisk og praktisk.

Lusetellinger

Oppdrettsaktørene er forpliktet til å forsikre seg om at personellet deres ute på lokalitetene, er faglig kompetent til å telle lus og til å klare skille de aktuelle lusestadier fra hverandre. Lusetelling kan være utfordrende og det er viktig med løpende oppfølging av at tellinger utføres riktig. Lus i bedøvelseskar skal samles opp og registreres. Om nødvendig bør aktuelt fiskehelsepersonell jevnlig gjennomgå lusetellingsrutiner på sine rutinebesøk på anleggene. Nettverkets medlemmer erkjenner at det å telle lus på en kompetent måte er grunnleggende for å gi en mest mulig effektiv lusebekjempelse og koordinering av lusestrategi i et område, og at det er et viktig bidrag til å rettferdig etterlevelse og håndtering av gjeldende regelverk. Det er enighet om at tellemetodikken for kontrolltelling ifm. lusebehandlinger skal være den samme som Mattilsynet krever gjennom luseforskriften, noe som er vesentlig for at man skal kunne dra nytte av sammenligninger mellom effekter.

Bioassayer

Bioassays gjennomført de siste 5 år viser dessverre at disse testene har en nokså begrenset effekt sammenlignet med reelt behandlingsresultat i felt. Likevel anses de som viktige for å kunne følge en trend over tid, for de ulike midler brukt i et område. Resultater av de bioassays som Fiskehelsenettverket er blitt enige om å gjennomføre i området, skal være bearbeidet og vurdert før beslutninger om valg av virkestoff blir tatt.

Fiskehelsepersonellets beslutning om hvilke middel som skal brukes i de aktuelle behandlinger skal likevel ikke basere seg på bioassayresultater alene.

*§4 d) rutiner for samordning av behandlinger gjennom året med tidsrom og tiltaksgrense for disse behandlingene.
Dette gjelder også samordnede behandlinger om våren, jf. § 7,*

Generelt

I følge luseforskriften skal det til enhver tid være færre enn 0,5 voksen hunnlus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget. Derfor må det gjennomføres tiltak før anlegget har 0,5 voksen holus av lakselus i snitt per fisk i akvakulturanlegget, slik at anlegget ikke overskrider grensen.

Samarbeidsformer

Nettverket skal ha regelmessige telefonomøter der de aktuelle oppdrettsaktører og fiskehelsepersonell har møteplikt. Nettverkssekretariatet skal skrive notat fra møtene. Notat skal distribueres alle deltagerne i nettverket.

Nettverket skal også avvikle minimum 1 fysisk møte per år, der også aktuelle representanter fra Mattilsynet blir invitert på deler av møtet hvis det vurderes som hensiktsmessig. Nettverkslederen er ansvarlig for at det blir laget et kortfattet internt notat også fra disse møtene.

Om det skulle oppstå særlige problemstillinger i deler det geografiske området, kan ulike typer samarbeidskonsepter mellom involverte oppdretteres representanter og fiskehelsejenester for det aktuelle delområdet, danne grunnlag for å iverksette oppfølgende tiltak. Alle slike evt. lokale tiltak skal bekjentgjøres for alle deltagerne i nettverket og Mattilsynet om det er aktuelt. Notat fra slike eventuelle mindre samarbeidskonsept skal tilfalle alle deltagerne i nettverket.

Fellesavlusinger.

Selvvalgte samordna avlusinger. I tillegg til forskriftsfestet årlig samordnet våravlusing (jfr. § 8 i lakselusforskriften), åpnes det for at det etter beslutning i nettverket også kan gjennomføres andre koordinerte avlusinger (jfr. § 4 d). Dette blir da evt. satt på dagsordenen i nettverksmøter.

§4 e) rutiner for utveksling av informasjon mellom akvakulturanlegg innenfor området som er nødvendig for å gjennomføre samordnet kontroll og bekjempelse. Informasjonsutvekslingen skal minst inneholde opplysninger om gjennomførte behandlinger, resultater fra følsomhetsundersøkelser og tellinger av lakselus.

Nettverkssekretariatet henter ut informasjon om lusetall fra Altinn og sender ut ferdig utfylt excel-skjema til nettverket og Mattilsynet oddetallsuker. Erfaringer fra behandlinger meldes inn i møter i nettverket. Oppdaterte opplysninger vedrørende mistanke om, eller forekomst av listeførte sykdommer eller andre typer smittsomme sykdommer som har økonomisk betydning /eks. AGD) meldes inn på nettverksmøter.

Oppstår det behov for vesentlige endringer av felles Lusebekjempelsesplanen for Fiskehelsenettverket på Sunnmøre, vil det ble utarbeidet en helt ny plan. Den nye planen skal da distribueres til alle medlemmene i fiskehelsenettverket og til det/de aktuelle avdelingskontor hos Mattilsynet.

Mindre vesentlige endringer vil bli nedskrevet i notat fra aktuelle telefonmøter eller fysiske møter som distribueres slik det er beskrevet lenger oppe i avtalen.

Summøre, 25. mai 2020